

Josep Lligadas

Rut i Jonàs,
la tendresa enfront
dels integrismes

Col·lecció Emaús 159
Centre de Pastoral Litúrgica

I. Dos petits llibres amables en una època poc amable	7
Una època poc amable	9
Dos petits llibres amables.....	19
II. Rut, la moabita que va ser besàvia del rei	
David.....	25
El llibre de Rut.....	27
¿Un llibre històric?.....	37
Rut, la moabita.....	43
“El teu poble serà el meu poble”.....	47
Una bona trama.....	51
Rut i Jesús.....	57
III. Jonàs, el profeta escandalitzat davant	
la bondat de Déu.....	61
El llibre de Jonàs.....	63
¿Qui va ser Jonàs?.....	69
La primera crida de Déu.....	71
La segona crida de Déu.....	75
La lliçó de la carbassera.....	79
Jonàs i Jesús.....	81

IV. Una magnífica expressió del millor Israel.....	85
Una actitud vital.....	87
Una manera d'entendre Déu i la fe en Déu.....	91
El millor Israel.....	97

Les dues dones, diu el relat, “van arribar a Betlem quan tot just començava la sega de l’ordi” (Rut 1,22).

Calia, aleshores, buscar algun mitjà de vida. De fet, la Llei d’Israel deia que “quan segueu els sembrats, no arribeu a la partió del camp ni recolliu les espigolalles (...); deixeu-ho per als pobres i els immigrants” (Levític 19,9-10). Es tracta d’una previsió en la millor línia del que va significar l’alliberament del poder del Faraó: Déu vol que el seu poble tingui com una de les seves senyes d’identitat la preocupació per tots els qui no tenen el necessari per viure, independentment de si són israelites o no. I Rut, seguint les previsions d’aquesta llei, li demana a Noemí que la deixi anar a recollir l’ordi sobrant d’alguns dels camps. A Noemí li va semblar bé, Rut se n’hi va anar, i l’atzar va fer que anés a parar als camps de Booz, un home ric parent d’Elimèlec, el marit de Noemí. Quan Booz va veure aquella noia anant darrere els seus segadors va preguntar qui era, i quan li van explicar que era la mobita que havia vingut amb Noemí, i que a més s’havia passat el dematí recollint ordi sense parar, se’n va anar cap a ella i li va dir que no anés a cap altre camp, que ell la protegiria:

Escolta, filla meva! No vagis a espigolar en un altre camp; queda’t aquí i uneix-te a la colla de les meves serventes.

Fixa't en l'indret on els segadors treballen i ves amb elles. He manat als meus homes que no et molestin. I, si tens set, ves on hi ha els càntirs i beu del que han pouat els segadors. (*Rut 2,8-9*).

I és que, per molt que la Llei ho digués, els pobres i immigrants que anaven recollint les sobres dels camps no devien ser gaire benvinguts ni gaire ben tractats... i a més, sent una dona, són fàcils d'imaginar els riscos que devia córrer.

Booz, doncs, decideix protegir-la i, a més, li dona un tracte especial permetent-li de beure dels càntirs dels segadors. I quan Rut li pregunta que per què la tracta tan bé, Booz respon:

M'han contat tot el que has fet amb la teva sogra després de la mort del teu marit; has deixat els teus pares i la terra on vas néixer i has vingut a viure enmig d'un poble que abans no coneixies. Que el Senyor, Déu d'Israel, sota les ales del qual has trobat refugi, et recompensi amb escriure tot el bé que has fet! (*Rut 2,11-12*).

I la resposta agraïda de Rut sonarà com un principi d' enamorament:

Veig que em mires amb bons ulls. M'has omplert de confiança i has parlat al cor de la teva serventa, tot i que jo no soc ni tan sols una de les teves criades. (*Rut 2,13*).

I Booz la convidarà a dinar amb ell i els segadors, i li donarà permís per recollir gra enmig de les garbes, sense haver d'esperar que els segadors hi hagin passat primer.

En tornar a casa, Rut li explicarà a Noemí com ha anat tot, i Noemí manifestarà la seva alegria perquè

la noia li hagi caigut tan bé a Booz. Pel fet de ser parents, Booz tenia uns certs deures de protegir Noemí i la seva família, i podia rescatar les seves propietats si les havien perdudes (Levític 25,23-25). També, segons la llei del levirat, tot i que tal com està recollida a Deuteronomi 25,5-10 es refereix només als cunyats, podia entendre's que, si no hi havia cunyats, també li tocava al parent més proper donar descendència a la viuda que s'hi havia quedat abans de tenir fills. Però tot això hauria estat molt complicat de fer complir si Booz no n'hagués tingut ganes. De manera que ara, vist que Booz està ben disposat envers Rut, Noemí es posa a imaginar ràpidament un pla per accelerar els esdeveniments.

Rut continuarà durant uns dies recollint ordi als camps de Booz, fins que Noemí li explicarà el que ha de fer per aconseguir casar-s'hi:

Filla meva, t'haig de cercar una llar on puguis ser feliç. Mira, tu has estat treballant amb les serventes de Booz, i ell és parent nostre. Aquesta nit Booz sortirà a ventar a l'era de l'ordi. Renta't, doncs, perfuma't, posa't el vestit bo i baixa a l'era. Però no et deixis veure fins que ell haurà menjat i begut. Llavors, quan ell es posi a jeure, et fixes on dorm; ves-hi, li destapes els peus i t'hi ajeus. Ell mateix et dirà què has de fer. (*Rut 3,1-4*).

S'ha discutit si això de “destapar-li els peus” a Booz és un eufemisme per parlar de la relació sexual, però tot sembla indicar que no. Més aviat sembla una forma d'invitació al matrimoni, cosa que pot sorprendre si tenim en compte que difícilment una dona prenia iniciatives així en una època com aquella. Però Noe-

mí és una dona d'empenta, i Rut també, i són capaces d'agafar-se a les previsions legals per tirar endavant allò que desitgen. I a més, segurament que en aquelles èpoques més antigues, les necessitats de supervivència feien que la submissió de la dona a l'home, tot i que evidentment hi era, tingués força més esclertes obertes que les que va tenir després.

El cas és que, quan Booz es desperta a mitjanit, veu una dona als seus peus, i li pregunta que què hi fa allà. I la resposta que rep és de caire curiosament legal:

Soc Rut, la teva serventa. Estén el teu mantell sobre la teva serventa, perquè a tu et toca vetllar per mi. (*Rut 3,9*).

Booz s'entusiasma amb la proposta, lloa Rut perquè l'ha triat a ell per marit en comptes de buscar algú més jove, i li assegura que tirarà endavant el tema, si bé primer haurà de preguntar a un altre parent que, pel que es veu, té més drets que ell. I de moment, l'obsequia amb una gran quantitat d'ordi perquè el porti a Noemí.

Rut torna a casa, li explica a Noemí com ha anat tot, i Noemí, satisfeta de l'èxit, aconsella i pronostica:

Queda't aquí, filla meva, fins que sàpigues com aniran les coses. Certament que Booz no descansarà fins que ho deixarà tot resolt avui mateix. (*Rut 3,18*).

I així serà. L'altre parent renunciarà als seus drets, Booz es casarà amb Rut i tindran un fill. I les veïnes celebraran amb Noemí el que aquest fill significava:

Beneït sigui el Senyor, que no t'ha deixat avui sense ningú que vetlli per tu. El nom del difunt es mantindrà a Israel. El nen et serà conhort i protecció en la vellesa, perquè l'ha

infantat la teva nora que tant t'estima, ella que per a tu val més que set fills. (*Rut 4,14-15*).

I la història s'acaba així:

Noemí prenia el nadó, se'l posava a la falda i li feia de mainadera. Les veïnes deien: "Noemí ha tingut un fill!". I foren elles qui l'anomenaren Obed. Obed va ser el pare de Jessè, i Jessè el pare de David. (*Rut 4,16-17*).